

**UCHWAŁA NR XLIII/452/2022
RADY MIEJSKIEJ W MUROWANEJ GOŚLINIE**

z dnia 22 marca 2022 r.

**Rady Miejskiej w Murowanej Goślinie
w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Miasta i Gminy Murowana Goślina na lata
2022 - 2025**

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Miasta i Gminy Murowana Goślina na
lata 2022 - 2025.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 559) oraz art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1119 ze zm.) Rada Miejska w Murowanej Goślinie uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Miasta i Gminy Murowana Goślina na lata 2022 - 2025, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Traci moc Uchwała Rady Miejskiej w Murowanej Goślinie Nr XL/422/2021 z 14 grudnia 2021 roku w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miasta i Gminy Murowana Goślina na 2022 rok oraz Uchwała Rady Miejskiej w Murowanej Goślinie Nr XIII/138/2019 z 29 października 2019 roku w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Murowanej Goślinie na lata 2020-2025.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Murowana Goślina.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i obowiązuje do 31 grudnia 2025 roku.

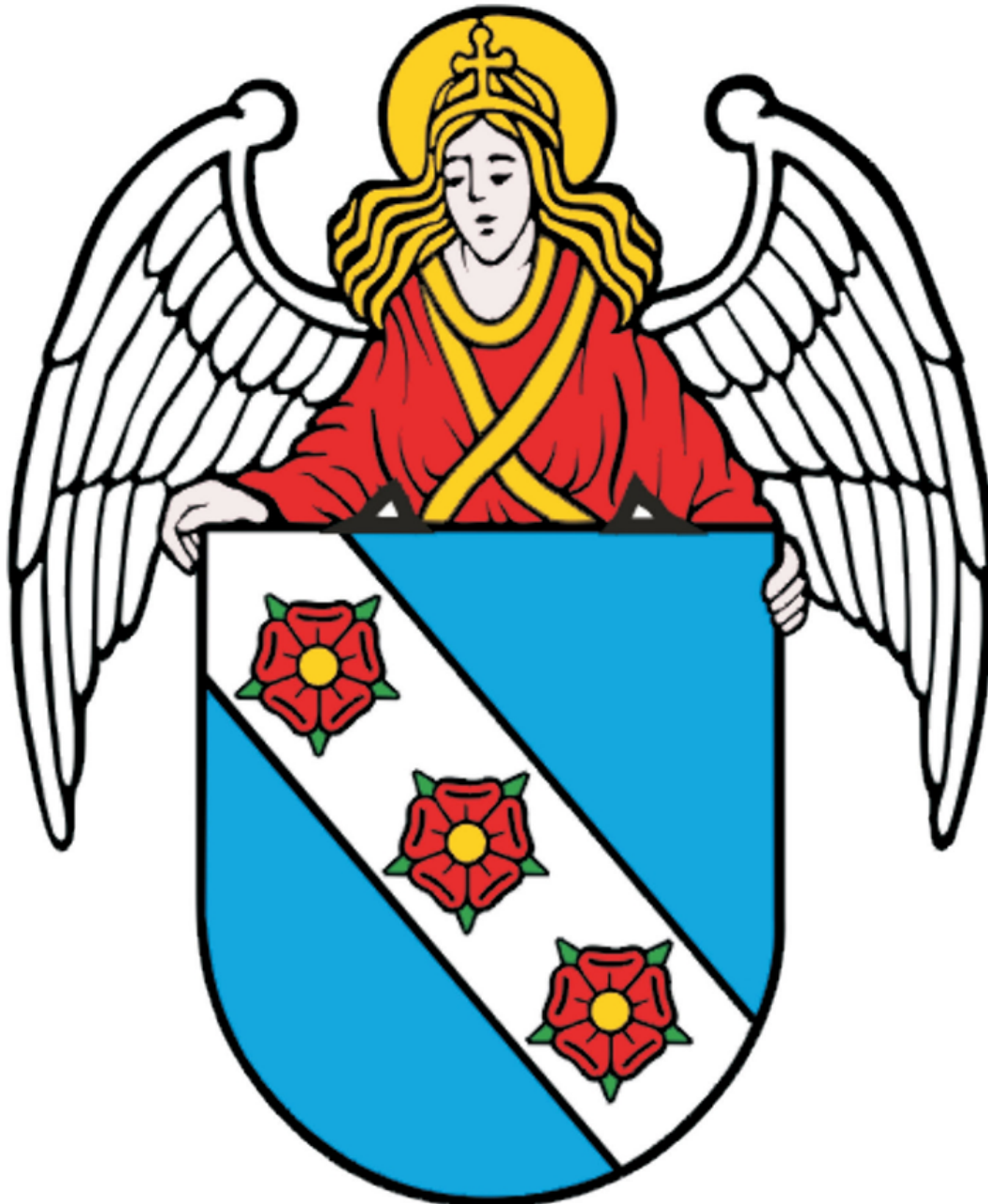

Załącznik do uchwały Nr XLIII/452/2022
Rady Miejskiej w Murowanej Goślinie
z dnia 22 marca 2022 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII MIASTA I GMINY MUROWANA GOŚLINA NA LATA
2022-2025**

URZĄD MIASTA I GMINY MUROWANA GOŚLINA
pl. Powstańców Wielkopolskich 9
62-095 MUROWANA GOŚLINA
www.murowana-goslina.pl
MARZEC 2022 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII MIASTA I GMINY MUROWANA GOŚLINA NA LATA
2022-2025**

URZĄD MIASTA I GMINY MUROWANA GOŚLINA
pl. Powstańców Wielkopolskich 9
62-095 MUROWANA GOŚLINA
www.murowana-goslina.pl
MARZEC 2022 r.

I. WPROWADZENIE

Alkohol był i jest nieodzowną częścią naszego życia prawie od początku ludzkości. Prawdopodobnie człowiek nauczył się wytwarzać alkohol nim jeszcze posiadał umiejętność pisania. Początkowo używał go do rytuałów religijnych dopiero później do picia. Bardzo szybko zauważono skrajności picia. Używany w celach odżywczych i rytualnych, stosowany jako środek redukujący ból i ułatwiający kontakty społeczne, jednocześnie pozostawiał za sobą cierpienie, choroby i tragedie (Kinney, Leaton 1996).

Uzależnienie od alkoholu rozumiane jako jednostka chorobowa jest stosunkowo młodą zdobyczą medycyny. Druga połowa XX wieku przyniosła przełom w myśleniu o alkoholizmie – zaczęto go traktować jako chorobę, a nie jako rodzaj zaburzenia moralnego. W początkowym okresie wszystkie następstwa związane z piciem alkoholu nazywano „alkoholizmem”. Dziś w nauce dominuje szerokie podejście, które rozróżnia nadmierne picie jako problem zdrowotny, rozumiany w kategoriach medycznych od pozostałych, społeczno-ekonomicznych problemów związanych z alkoholem.

Alkoholizm to choroba przewlekła, postępująca i śmiertelna, jeśli nie jest leczona. Prowadzi do powstania wielu innych chorób zarówno somatycznych jak i psychicznych. Jej istotą jest psychiczne (potrzeba picia dla poprawy samopoczucia) i fizyczne (wzrost tolerancji na alkohol, utrata kontroli nad piciem) uzależnienie się od alkoholu. Jak każda inna choroba rozwija się stopniowo i trudno wychwycić ten początkowy moment, kiedy picie towarzyskie, okazjonalne przeradza się w picie chorobowe. Stopniowo choroba staje się coraz bardziej widoczna dla otoczenia i uciążliwa dla pijącego. Na pełne rozwinięcie się choroby alkoholowej potrzeba od kilku do kilkunastu lat picia, w zależności od indywidualnych predyspozycji, płci czy wieku.

Według Światowej Organizacji Zdrowia uzależnienie to w znaczeniu ogólnym „stan potrzeby albo stan polegający na czymś lub na kimś dla uzyskania wsparcia w celu funkcjonowania czy nawet przeżycia”. W odniesieniu do alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, termin ten oznacza potrzebę powtarzania dawki danego środka dla wprawienia się w dobre samopoczucie lub dla uniknięcia złego samopoczucia. Grupa zjawisk behawioralnych, poznawczych i fizjologicznych, jakie mogą rozwinąć się w wyniku powtarzającego się przyjmowania substancji psychoaktywnych nazywamy zespołem uzależnienia (WHO 1997). Uzależnienie od alkoholu jest zaburzeniem, które w Polsce diagnozuje się na podstawie dziesiątej wersji Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych (ICD-10). W procesie diagnozowania uczestniczą lekarze psychiatry, specjaliści psychoterapii uzależnień i psychologowie kliniczni. Do ostatecznego postawienia diagnozy uzależnienia od alkoholu uprawniony jest lekarz. Podstawową metodą leczenia osoby uzależnionej od alkoholu jest psychoterapia. Leczenie medyczne ma jedynie wymiar wspomagający psychoterapię i jest nakierowane na usuwanie powikłań spowodowanych szkodliwym używaniem alkoholu¹⁾.

Uzależnienie od alkoholu to ogromny problem społeczny, którego skutki bezpośrednio lub pośrednio odczuwamy wszyscy. Dawno już odeszło się od myślenia, że problem ten dotyczy tego, który pije lub ewentualnie rodziny, która skoncentrowana jest na ukrywaniu faktu uzależnienia przez jednego z jej członków. Ogromne koszty społeczno-ekonomiczne ponosimy wszyscy. Picie szkodliwe i uzależnienie od alkoholu wpływają negatywnie na rozwój gospodarczy i społeczny w związku ze zwiększonymi kosztami opieki zdrowotnej i socjalnej, ubezpieczeniem zdrowotnym, egzekwowaniem prawa i porządku publicznego czy kosztami w miejscu pracy.

Zgodnie z art. 4 pkt. 11 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz.U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.), narkomania to stałe lub okresowe używanie w celach

---

¹⁾ Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2021 roku, wyd. PARPA, s.8

innych niż medyczne środków odurzających, substancji psychotropowych albo środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich. Zjawisko używania nielegalnych substancji psychoaktywnych zawiera w sobie, zgodnie z opinią wyrażoną w Raporcie o Stanie Zdrowia na Świecie, również problem niemedyceznego konsumowania różnego typu leków i substancji objętych kontrolą prawa międzynarodowego.

Problem używania nielegalnych substancji psychotropowych i konsekwencji z tym faktem związanych dotyczy większości społeczeństw współczesnego świata. Ponieważ używanie narkotyków jest najczęściej zjawiskiem nielegalnym i ukrywanym, stąd jest rzeczą utrudnioną obserwowanie zarówno zmieniających się wzorów ich używania, jak i nowo pojawiających się niekorzystnych konsekwencji zdrowotnych. Narkomania powoduje stały wzrost problemów społecznych. Stwarza zagrożenie i obniża ogólny poziom zdrowia społeczeństwa²⁾.

Wszystkie działania prawne związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii reguluje ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz.1119 ze zm.) oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.), zgodnie z którymi Polski system profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii oparty jest na trzech poziomach administracji – rządowej (Narodowy Program Zdrowia), samorządów wojewódzkich (Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii) oraz samorządów gminnych (Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii). Organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego mają obowiązek podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności organizacji społecznych i zakładów pracy. Popierają także tworzenie i rozwój organizacji społecznych, których celem jest krzewienie trzeźwości i abstynencji, oddziaływanie na osoby nadużywające alkoholu oraz udzielanie pomocy ich rodzinom, jak również zapewniają warunki sprzyjające działaniom tych organizacji. W zakresie wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego współdziałają również z Kościołem Katolickim i innymi kościołami i związkami wyznaniowymi (art. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi).

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2021 - 2025 zgodny jest z Narodowym Programem Zdrowia, którego celem strategicznym jest wydłużenie życia w zdrowiu, poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności oraz zmniejszenie nierówności społecznych w zdrowiu. Jeden z celów operacyjnych zakłada profilaktykę i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Miasta i Gminy Murowana Goślina na lata 2022 -2025 stworzony został w oparciu o Rekomendacje do Realizowania i Finansowania Gminnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2022 r. wydane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W przygotowaniu Programu uwzględniono propozycje członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracowników Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla Uzależnionych i ich Rodzin oraz Ofiar i Sprawców Przemocy, członków Zespołu Interdyscyplinarnego, członków Grupy Anonimowych Alkoholików z Białężyna oraz pracowników socjalnych i asystentów rodziny Ośrodka Pomocy Społecznej i pedagogów szkolnych. Ponadto, Program dostosowano do specyfiki problemów alkoholowych oraz innych substancji psychoaktywnych w gminie uwzględniając lokalne możliwości realizacji pod względem prawnym, administracyjnym i ekonomicznym.

Podejmowane na terenie gminy działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii mają charakter długofalowy i stanowią niejako kontynuację wcześniej podejmowanych działań zapisanych w postaci celów i zadań w Gminnych

---

²⁾ Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2015-2019.

Programach realizowanych we wcześniejszych latach. W ocenie realizatorów Programu długoletniość podejmowanych działań zarówno w stosunku do osób uzależnionych jak i członków ich rodzin w dużym stopniu może warunkować ich skuteczność.

II. DIAGNOZA ROZMIARÓW PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

W planowaniu i prowadzeniu działań mających na celu profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych bardzo ważne jest dokładne rozpoznanie skali problemów na terenie gminy, wzorów zachowań związanych z konsumpcją napojów alkoholowych, struktury spożycia oraz zaburzeń życia społecznego i rodzinnego wywołanego alkoholem. Od wielu lat alkoholizm zajmuje wiodące miejsce na liście lokalnych problemów społecznych. Zespół uzależnienia od alkoholu oraz picie szkodliwe mają zgubny wpływ nie tylko na samopoczucie fizyczne i psychiczne osób pijących, ale również ich rodzin.

Wpływają negatywnie na rozwój gospodarczy i społeczny w związku ze zwiększonymi kosztami opieki zdrowotnej i socjalnej, ubezpieczeniem zdrowotnym, egzekwowaniem prawa i porządku publicznego czy kosztami w miejscu pracy. Oszacowanie ekonomicznego aspektu polskich problemów alkoholowych, czyli wysokości strat związanych z obecnością alkoholu w naszym życiu, jest niezwykle trudnym zadaniem. Zdaniem międzynarodowych ekspertów straty ekonomiczne związane z nadużywaniem alkoholu szacuje się w krajach europejskich na poziomie 3-5% produktu krajowego brutto. Oznacza to, iż koszty leczenia, wypadków drogowych, zaangażowania wymiaru sprawiedliwości, systemu opieki społecznej i ubezpieczeń, przedwczesna umieralność, spadek wydajności pracy i wiele innych związanych z używaniem i nadużywaniem alkoholu w Polsce można szacować na poziomie ok 22-35 mld złotych rocznie.³⁾

Z danych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że w 2020 r. spożycie 100% alkoholu w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosło 9,6 l – (ok. 48 półlitrowych butelek wódki, 450 butelek piwa, 110 butelek wina). Przyjmuje się założenie, iż w jednym litrze piwa zawarte jest 5,5% alkoholu a w winie 12% alkoholu⁴⁾. Niepokojący jest fakt, że ciągle wzrasta konsumpcja wyrobów spirytusowych - ok. 1/3 ogółu wypitego alkoholu. Rzeczywiste rozmiary średniej konsumpcji nie mogą być przyjęte jako w pełni wiarygodne, gdyż nie ujawniają nie rejestrowanej sprzedaży napojów alkoholowych pochodzących z nielegalnych źródeł obrotu handlowego. Śmiało można założyć, że 30% sprzedaży wyrobów spirytusowych i winnych dokonuje się poza rejestrowanym obiegiem co powoduje, że prawdziwa ilość wypijanego alkoholu będzie zdecydowanie wyższa. Niewątpliwie ogromny wpływ na spożycie ma dostępność ekonomiczna poszczególnych rodzajów alkoholu, która wciąż wzrasta. W 1998 roku za średnią pensję można było kupić 56 butelek wódki, 158 butelek w 2008 roku i 175 butelek w 2014 roku⁵⁾.

Przyjęto się sądzić, że Polacy piją alkohol często, w dużych ilościach. Należałoby więc wnioskować, że istnieje społeczne przyzwolenie, norma, która nie potępia częstego spożywania alkoholu, lecz przeciwnie - czyni je społecznie akceptowalnym wzorem postępowania. Jednak nie potwierdzają tego badania przeprowadzone przez Centrum Badań Społecznych w marcu 2007 r. W trakcie tego badania ponad połowa Polaków (53%) stwierdziła, że pije alkohol, ale tylko od czasu do czasu i mając ku temu dobrą okazję. Niewielkie grupy badanych deklarują częste (4%) i dosyć częste (7%) wykorzystanie różnych okazji do napicia się alkoholu.⁶⁾

Analiza danych dotyczących częstotliwości spożywania napojów alkoholowych oraz wielkości jednorazowego spożycia przez konsumentów danego rodzaju napoju alkoholowego pokazuje, że najczęściej spożywanym alkoholem jest piwo (przeciętnie 60 razy w roku, a zatem średnio raz na tydzień), ponad dwukrotnie rzadziej pita jest wódka (średnio 27 razy w roku, czyli raz na dwa tygodnie), a najrzadziej wino gronowe (średnio 13 razy w ciągu roku). Warto podkreślić

---

³⁾ Polskie problemy alkoholowe - analizy, badania, raporty, www.parpa.pl.

⁴⁾ Obliczenia PARPA na podstawie danych GUS.

⁵⁾ Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015.

⁶⁾ Centrum Badania Opinii Społecznej, Komunikat z badań: Postawy wobec wybranych substancji psychoaktywnych, Warszawa, marzec 2017.

stosunkowo rzadkie w porównaniu z pozostałymi typami alkoholi spożycie bimbrow (zaledwie 3 razy w roku).⁷⁾

Alkohol jest najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej w Polsce. Szkody związane z piciem alkoholu przez dzieci i młodzież występują u ok. 10-15% populacji w wieku między 15 a 18 rokiem życia, a rozmiary realnych zagrożeń są znacznie wyższe. W ciągu ostatnich lat zwiększyła się ilość pijącej i upijającej się młodzieży, w szczególności dziewcząt, oraz zmniejszyła ilość abstynentów. Badania rynkowe pokazują, że wzrost spożycia populacji od 15 do 19 roku życia jest istotnym źródłem wysokich zysków przemysłu piwowego. Zwiększa się wprawdzie zakres szkolnych i środowiskowych programów profilaktycznych ale nie stanowią one wystarczająco skutecznej przeciwwagi dla ekspansji biznesu alkoholowego. Zbyt wolno rozwija się także profilaktyka rodzinna inicjowana programami szkolnymi.⁸⁾ Picie alkoholu jest główną przyczyną zgonów i inwalidztwa osób w wieku 15-21 lat. Biorąc pod uwagę średni odsetek osób uzależnionych w danej populacji, szacuje się, że ok. 3% młodzieży uzależni się od alkoholu w przyszłości, ale znacznie większy odsetek jest narażony na różnego rodzaju doraźne szkody związane z działaniem alkoholu, takie jak: wypadki (w tym śmiertelne), konflikty z prawem, zachowania agresywne, podwyższone ryzyko stania się ofiarą przestępstwa, przedwczesna inicjacja seksualna, konflikty z rówieśnikami i w rodzinie, problemy związane z nauką, sięganie po inne substancje psychoaktywne.

Mężczyźni piją 4,5 razy więcej alkoholu niż kobiety. Jednak obraz statystycznie pijącego mężczyzny a statystycznie pijącej kobiety różni się znacznie. Pijący mężczyzna to bezrobotny rozwodnik, gdzie często alkohol jest główną przyczyną rozwodu, wykonujący sporadycznie drobne prace nie wymagające kwalifikacji.

Z danych ewidencji ludności wynika, że w gminie Murowana Goślina zamieszkuje 16 401 mieszkańców (stan na 31.10.2021 r.). Wg szacunkowych danych w rodzinach z problemem alkoholowym, tj. takich, w których przynajmniej jedna osoba w rodzinie pije w sposób szkodliwy, żyje w gminie Murowana Goślina ok. 2500 osób, w tym ok. 657 dzieci. Szacunkowe dane populacji osób uzależnionych i członków ich rodzin na terenie Polski i Murowanej Gośliny przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Dane szacunkowe populacji osób uzależnionych, oraz członków ich rodzin na terenie Polski i Murowanej Gośliny.

Grupa osób	% populacji	Polska (38,6 mln)	gmina Murowana Goślina (16 401)
Osoby uzależnione od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	328
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (małżonkowie/partnerzy, rodzice)	ok. 4%	ok. 1,5 mln	656
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholowych	ok. 4%	ok. 1,5 mln	656
Osoby pijące szkodliwie	ok. 5-7%	2,5 mln	984

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

II. I Dane z lokalnego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

W rejestrach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych figuruje 389 osób (stan na 31.10.2021 r.) zgłoszonych przez członków rodziny, pracowników socjalnych, Policję i inne osoby celem rozpoczęcia procedury zobowiązania do leczenia uzależnienia. W 2021 roku (stan na 31.10.2021 r.) wpłynęło 18 wniosków o zobowiązanie do leczenia, 10 - w 2020 roku, a w 2019 r. 17 wniosków. Szczegółowe dane odnośnie sposobu postępowania Gminnej Komisji

⁷⁾ Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2018-2020, s. 7.

⁸⁾ Polskie problemy alkoholowe - analizy, badania, raporty, www.parpa.pl.

Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zgłoszonych przypadkach w latach 2017 – 2021 przedstawia tabela 2.

Tabela 2.: Procedura postępowania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2017-2021

GKRPA	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba złożonych wniosków o wszczęcie procedury zobowiązania do leczenia uzależnienia od alkoholu	15	23	17	10	18
Liczba osób zmotywowanych do dobrowolnego poddania się leczeniu odwykowemu	4	4	4	0	1
Osoby skierowane na badanie przez biegłych	16	20	13	12	7
Liczba wniosków skierowanych do Sądu Rejonowego o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu uzależnienia	5	21	11	5	12

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GKRPA w Murowanej Goślinie.

W 2021 roku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zaprosiła na posiedzenie celem przeprowadzenia rozmów wspierająco-motywujących 21 członków rodzin osób podejrzanych o uzależnienie (17 członków w 2020 r., 33 członków w 2019 r., 26 osób w 2018 r.,) oraz na rozmowy interwencyjno-motywujące 36 osób podejrzanych o uzależnienie od alkoholu (23 osoby w 2020 r., i 37 osób w 2019 r.). Okres pandemii Sars-CoV-2 nie sparaliżował pracy Komisji. Wprowadzono szczególne procedury mające na celu ochronę bezpieczeństwa i zdrowia zarówno członków Komisji jak i osób zapraszanych na posiedzenie. Część przesłuchań i rozmów interwencyjno-motywujących odbywała się przez telefon. Członkowie Komisji podnosili swoje kwalifikacje uczestnicząc w szkoleniach - jedno online z "Funkcjonowania GKRPA w praktyce w okresie pandemii,, i dwa stacjonarnie "Kontrolę pod kontrolą" - dotyczące przeprowadzania kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz z "Dialogu motywacyjnego", a przewodnicząca Komisji dodatkowo w 2 szkoleniach on-line związanych z obsługą administracyjną Komisji.

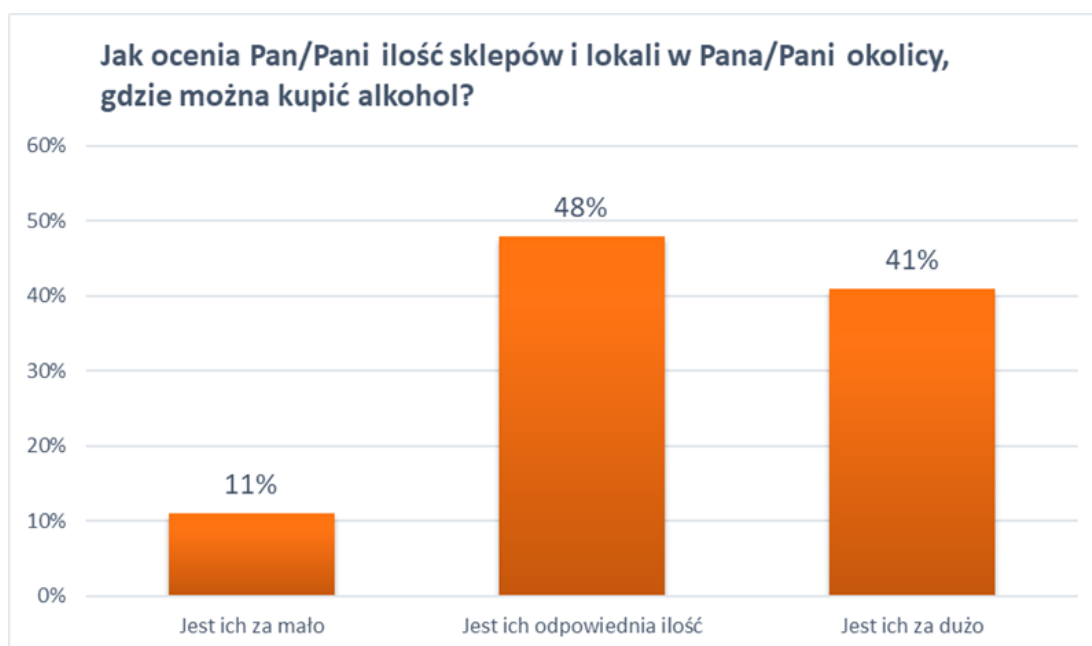
Gminna Komisja w 2021 roku zaopiniowała 5 wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych (stan na 31.10.2021 r.). W 2020 roku zaopiniowała 3 wnioski o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w 2019 roku 8 wniosków a w 2018 roku 13 wniosków. Na terenie gminy jest ulokowanych 45 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 15, w których sprzedaje się alkohol do spożycia w miejscu sprzedaży.

Biorąc pod uwagę ogólną liczbę mieszkańców w stosunku do liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych wynika, że na jeden punkt sprzedaży przypada 364 mieszkańców. Od kilku lat liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży waha się w przedziale 330-370 mieszkańców. W lipcu 2021 roku przeprowadzono szkolenia terenowe w 40 punktach sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy. Przedmiotem szkoleń była szeroko rozumiana profilaktyka alkoholowa, a głównym celem podjętej inicjatywy - uświadomienie uczestnikom konsekwencji wynikających z niedozwolonej, nielegalnej sprzedaży alkoholu. Po szkoleniach terenowych powstał Raport, który stał się punktem wyjścia do analizy prawdopodobieństwa naruszenia prawa w ramach wykonywania działalności gospodarczej w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, na podstawie którego wytypowano punkty sprzedaży do kontroli. Na podstawie upoważnień Burmistrza Miasta i Gminy Murowana Goślina członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadzili kontrolę w trzech punktach sprzedaży w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Z inicjatywy członków Gminnej Komisji do właścicieli wszystkich punktów sprzedaży napojów alkoholowych wystosowano list nawołujący do sprawdzania dowodów osobistych klientów budzących wątpliwość co do wieku, przed sprzedaż alkoholu. Do listu załączono również materiały profilaktyczne.

W przeprowadzonych w 2020 roku na terenie Gminy Murowana Goślina badaniach ankietowych papier-ołówek⁹⁾, 11% badanych stwierdziło, że na terenie Gminy jest zbyt mało punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Szczegółowe informacje na temat dostępności punktów sprzedaży na terenie Gminy w ocenie mieszkańców przedstawia wykres 1.

Wykres 1.: Dostępność punktów sprzedaży w ocenie dorosłych mieszkańców Gminy Murowana Goślina.

Źródło: Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych - Murowana Goślina, 2020., s. 20.

Śladem lat poprzednich w 2021 r. kontynuował pracę Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla Uzależnionych i ich Rodzin oraz Ofiar i Sprawców Przemocy, prowadzący działalność edukacyjną, profilaktyczną, interwencyjną i diagnostyczną. Punkt kieruje swoje działania zarówno do osób pijących szkodliwie, uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem jak i członków ich rodzin, oraz ofiar i sprawców przemocy. Z oferty Punktu mogą korzystać również osoby, które w swojej pracy stykają się z osobami uzależnionymi, lub zagrożonymi wystąpieniem uzależnień czy też członkami ich rodzin, konsultując się z innymi specjalistami i korzystając z zasobów bibliotecznych. Żadna z usług Punktu nie wiąże się z wydatkami finansowymi dla korzystających. Tabela 3 przedstawia ilość porad udzielonych w latach 2017-2021 przez specjalistów zatrudnionych w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym (stan na 31.10.2021 r.).

Tabela 3.: Ilość porad udzielonych w latach 2017-2021 przez specjalistów zatrudnionych w PIK.

Rok	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Korzystający	289	282	261	268	345

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentacji PIK.

W ramach Punktu porad udzielało dwóch psychologów, terapeuta ds. uzależnienia od alkoholu, terapeuta ds. współuzależnienia, terapeuta ds. uzależnienia od narkotyków i radca prawny.

Na terenie gminy prężnie działa Grupa Anonimowych Alkoholików „Promyk Stanisław”, która zrzesza ponad 20 osób spotykających się raz w tygodniu w salce na terenie Parafii p.w. Św. Tymoteusza w Białężynie. W ostatnią sobotę miesiąca odbywają się otwarte mitingi Grupy, w których może wziąć udział każdy członek rodziny, w której występuje problem alkoholowy. Grupy mają charakter samopomocowy. Z uwagi na epidemię Sars-CoV-2 spotkania Grupy odbywają się z ograniczeniami co do liczby uczestników oraz częstotliwości spotkań. W ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2021 rok opłacano czynsz za pomieszczenia Grupa AA "Promyk Stanisław" oraz sfinansowano dojazd na

⁹⁾ Badaniu poddano 90 pełnoletnich mieszkańców Gminy Murowana Goślina, w tym 26 mężczyzn oraz 64 kobiety na potrzeby dokumentu Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych - Murowana Goślina 2020 r.

spotkanie integracyjne grup trzeźwościowych do Lichenia i dofinansowano zabawę trzeźwościową organizowaną w Długiej Goślinie.

Ośrodek Pomocy Społecznej w 2021 roku (stan na 31.10.2021 r.) udzielił pomocy finansowej z powodu uzależnienia od alkoholu 19 rodzinom (również 19 rodzinom w 2020 r.- stan na 22.09.2020 r.), (w 2019 r. 25 rodzinom) na kwotę 70 757,00 zł. W 2021 roku kwota wypłaconych świadczeń wyniosła 67 767,74 zł., a w 2019 r. 106 831,37 zł. Dodatkowo rodziny w których występował problem alkoholowy objęte zostały pracą socjalną a te, których członkami były nieletnie dzieci wsparciem asystenta rodziny.

16 rodzin objętych jest procedurą „Niebieskiej Karty” (20 kart założono w 2021 r. i 17 kart w 2020 r.) – sprawy prowadzi Zespół Interdyscyplinarny, który swoją siedzibę ma w Ośrodku Pomocy Społecznej. W 2021 roku 15 "Niebieskich Kart" uruchomiła Policja, 4 pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej i 1 lekarz rodzinny. Wśród 20 uruchomionych w 2021 roku procedur "Niebieskiej Kart" 8 objęło osoby zamieszkujące tereny wiejskie.

Przychodnia Lekarza Rodzinnego w Murowanej Goślinie potwierdza, że często do lekarza pierwszego kontaktu zgłaszają się pacjenci pod wpływem alkoholu. Takich pacjentów spotykają również pielęgniarki środowiskowo-rodzinne wykonujące swoje obowiązki w terenie. Przychodnia nie prowadzi jednak w tym zakresie statystyk, nie ma zatem możliwości określić, jakiej grupy osób problem ten dotyczy. Jednocześnie ani Poradnia Lekarza Rodzinnego ani Zespół Przychodni Specjalistycznych Zdrowie nie udzieliła informacji odnośnie liczby skierowań wystawionych dla osób uzależnionych od alkoholu na oddziały detoksykacyjne i oddziały leczenia uzależnień od alkoholu.

W 2019 roku w Gminie Murowana Goślina stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 238 przestępstw. Oznacza to, że na każdy 1000 mieszkańców odnotowano 14,24 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Z danych Komisariatu Policji wynika, że w ciągu 2021 r. (stan na 20.09.2021 r.) przeprowadzono 82 interwencje domowe (w 2020 r., 27 interwencji domowych a w 2019 r. przeprowadzono 108 interwencji). Spośród zgłoszonych w 2021 roku interwencji – 15 przeprowadzono z wykorzystaniem procedury Niebieskiej Karty (w 2020 r. - 12 interwencji). W trakcie 2021 roku Policja nie ewidencjonowała, czy w trakcie interwencji z użyciem "Niebieskiej Karty" sprawcy przemocy byli pod wpływem alkoholu.

Poniżej przedstawiono pozostałe statystyki dotyczące ujawnionych przestępstw i wykroczeń opracowane w oparciu o informacje z Komisariatu Policji w Murowanej Goślinie oraz Straży Miejskiej (stan na 20.09.2021 r.).

W 2021 roku na terenie gminy Murowana Goślina ujawniono 15 przypadków kierowania pojazdami w stanie nietrzeźwym (w 2020 r. - 6 przypadków a w 2019 r. - 13). We wszystkich sprawach przeprowadzono postępowania i materiały wraz z aktem oskarżenia przekazano do Prokuratury Rejonowej Poznań-Stare Miasto. Odnotowano 47 kolizji w ruchu drogowym, w tym 1 spowodowana pod wpływem alkoholu. W 2020 roku odnotowano 79 kolizji w ruchu drogowym, w tym trzy spowodowane pod wpływem alkoholu. W 2019 roku odnotowano 67 kolizji w ruchu drogowym, nie prowadzono ewidencji sprawców będących pod wpływem alkoholu. Szczegółowe dane odnośnie prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwym w latach 2017-2021 przedstawia tabela 4.

Tabela 4.: Kierowanie pojazdami w stanie nietrzeźwym w latach 2017-2021.

Kierowanie pojazdami w stanie nietrzeźwym w latach	Podejrzani
2017 r.	13
2018 r.	9
2019 r.	13
2020 r.	6
2021 r.	15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Policji w Murowanej Goślinie.

W 2020 roku odnotowano 38 przypadków (stan na 30.09.2020 r.) spożywania alkoholu wbrew zakazom (art. 43¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi). W 2021 roku Straż Miejska wystawiła 18 mandatów karnych w związku ze spożywaniem alkoholu wbrew

zakazom (w 2019 r. - 19 mandatów). Szczegółowe dane odnośnie ujawnionych przypadków spożywania alkoholu wbrew zakazom przedstawia tabela 5.

Tabela 5.: Ujawnione przypadki spożywania alkoholu wbrew zakazom w latach 2017-2021.

Ujawnione przypadki spożywania alkoholu wbrew zakazom	Ogólna liczba podejrzanych
2017 r.	48
2018 r.	26
2019 r.	19
2020 r.	38
2021 r.	18

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Policji oraz Straży Miejskiej w Murowanej Goślinie.

W 2021 roku (stan na 20.09.2021 r.) funkcjonariusze Policji odwieźli 34 osoby, będące pod wpływem alkoholu do Izby Wyrzeźwień (40 osób w 2020 r., stan na 30.09.2020 r.), a trzy będące pod wpływem alkoholu do miejsca zamieszkania. W 2020 i 2021 roku Straż Miejska nie przekazała do Izby Wyrzeźwień żadnej osoby, a do miejsca zamieszkania odwiozła dwie w 2020 roku i 3 osoby w 2021 roku.

Jednocześnie w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2020 roku zapewniano wsparcie dzieciom z rodzin zagrożonych bądź uwikłanych w sytuacje uzależnienia od alkoholu, prowadząc zajęcia opiekuńczo-wychowawcze o charakterze profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy. W tabeli 6 przedstawiono liczbę dzieci i młodzieży korzystającej z zajęć w 2019 r. i 2020 r.

Tabela 6.: Uczestnicy zajęć opiekuńczo-wychowawczych w 2019 r. i 2020 r.

Zajęcia opiekuńczo-wychowawcze	Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach w 2019 r.	Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach w 2020 r.
„Niezastąpione Asiory” w Przebędowie	25	21
„Słoneczni” w Długiej Goślinie	30	30
„Słoneczko” w Murowanej Goślinie	9	X

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej.

Z uwagi na epidemię Sars-CoV-2 od 10 marca 2020 roku zawieszono prowadzenie zajęć w Przebędowie i Długiej Goślinie. Od 9 września 2020 r. ponownie uruchomiono zajęcia w Długiej Goślinie przy Szkole Podstawowej im. Powstańców Wielkopolskich. W 2021 roku od września prowadzono zajęcia opiekuńczo-wychowawcze przy Szkole Podstawowej w Długiej Goślinie, w których uczestniczyło 30 dzieci.

W związku z pandemią SARS-CoV-2 i nauką szkolną w trybie zdalnym oraz zawieszonymi zajęciami opiekuńczo-wychowawczymi, znacznie utrudniona w ostatnich dwóch latach, była realizacja programów profilaktycznych wśród młodzieży. Część zajęć i warsztatów edukacyjno-profilaktycznych odbywała się online. I tak poniżej przedstawiamy przykładowe realizacje finansowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- w Szkole Podstawowej w Długiej Goślinie - program profilaktyczny „Unplugged” i cykl warsztatów „Emocje” oraz cykl warsztatów z zakresu przeciwdziałania używaniu substancji psychoaktywnych,
- w Szkole Podstawowej w Białężynie - warsztaty „Depresja, zachowania autodestrukcyjne, lęki”, i program profilaktyczny „Unplugged”,
- w Szkole Podstawowej Nr 1 - program profilaktyczny „Spinacz”,
- w Łopuchowie wywiadówka profilaktyczna „Rodzicu bądź czujny - nowe sposoby odurzania się dzieci i młodzieży”,

We wszystkich Szkołach program profilaktyczny "Zachowaj Trzeźwy Umysł" i "Otwórz się na pomoc" oraz "Narkotyki to mnie nie kręci". Ponadto, Gminne Szkoły realizowały m.in. takie programy, jak: "Pracownia Młodych - jak radzić sobie z lękiem, agresją i niską samoocena", "Spójrz inaczej", "Przyjaciele Zippiego", "Apteczka pierwszej pomocy emocjonalnej", "Trening zastępowania agresji", "Trening umiejętności społecznych", „Szkolny program profilaktyczny”, "Szkoła dla Rodziców i Wychowawców", Program profilaktyczny "Debata", "Szkolny dzień bezpieczeństwa".

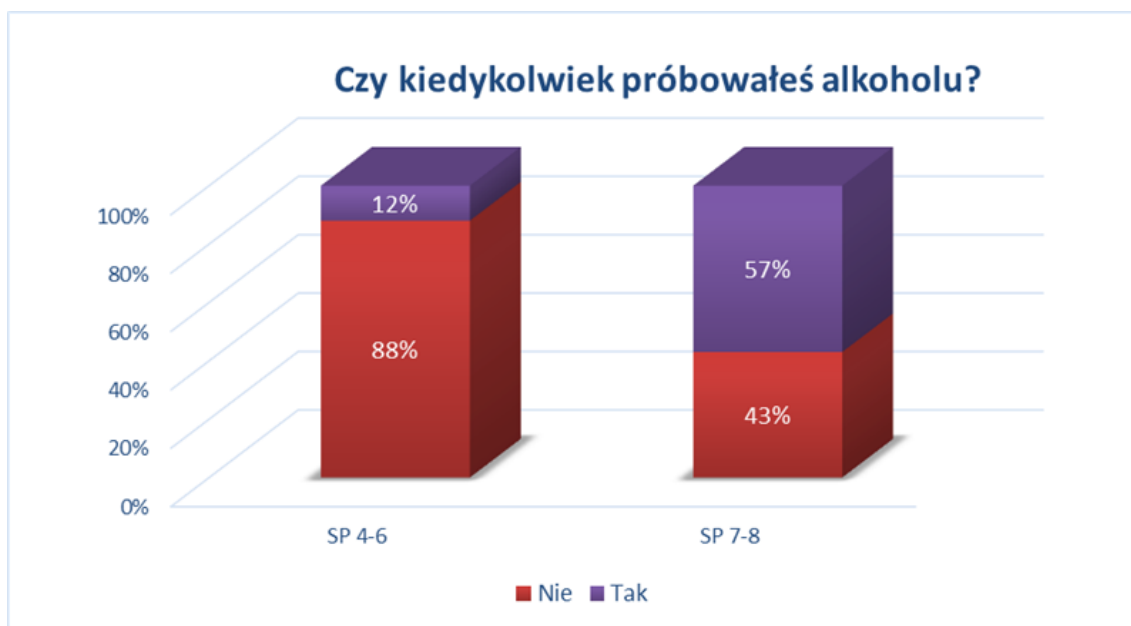
II. II. Picie alkoholu przez młodzież

Spożywanie alkoholu przez młodzież jest najczęstszym z podejmowanych przez nich zachowań ryzykownych. Picie alkoholu zaburza ich proces rozwojowy, upośledza czynności poznawcze. Pojawiają się problemy z koncentracją uwagi, zapamiętywania, uczenia się, czy kontroli emocji. Wyniki ogólnopolskich badań realizowanych przez Instytut Matki i Dziecka w Warszawie (Międzynarodowe badania nad zachowaniami zdrowotnymi młodzieży szkolnej HBSC) wskazują, że inicjację alkoholową miała za sobą co trzecia badana osoba (34,6%). W grupie 11-latków odsetek tych, którzy mają już inicjację alkoholową za sobą wynosił 11,4%, w grupie 13-latków – 28%, a w grupie 15-latków - ponad 63%. W najstarszej badanej grupie przy uwzględnieniu płci okazało się, że to dziewczęta piją więcej niż chłopcy¹⁰. W 2021 roku w żadnej z gminnych szkół nie dochodziło do incydentów związanych z alkoholem. Żaden uczeń nie był pod wpływem alkoholu, ani też nie próbował go wnieść na teren placówki. Na terenie szkół nie było interwencji Policji związanych z alkoholem. Ponadto uczniowie nie zgłaszali problemów z alkoholem ani problemu nadużywania alkoholu przez rodziców (pisemne informacje ze szkół).

Szkolni pedagodzy zgodnie podkreślają, że uczniowie informują ich o tym, że coraz częściej piją alkohol w weekendy, w trakcie różnych rówieśniczych spotkań. Dodatkowo duży niepokój pedagogów wzbudzą informacje od uczniów, którzy nie widzą zagrożenia w spożywaniu alkoholu. Traktują piwo jako „zwykły” napój, który nie przynosi strat, a dużo korzyści (przyjemność, ulga, zabawa). Młodzież nie ma kłopotów z nabyciem alkoholu, o czym również informuje pedagogów.

Inicjację alkoholową ma za sobą 12% badanych uczniów klas 4 do 6 szkół podstawowych i 57% uczniów klas 7-8¹¹). Wykres 2 przedstawia informacje na temat inicjacji alkoholowej deklarowanej przez uczniów lokalnych szkół.

Wykres 2.: Czy kiedykolwiek próbowałeś alkoholu.

¹⁰ Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2020 r., PARPA, Warszawa, s. 45.

¹¹ Badania ankietowe uczniów szkół w Murowanej Goślinie przeprowadzone metodą CORIGIO w drugim kwartale 2020 r. na potrzeby dokumentu Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych - Murowana Goślina 2020 r.

Źródło: Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych - Murowana Goślina 2020., str. 51.

Najczęściej deklarowaną okolicznością inicjacji alkoholowej jest niezmiennie towarzystwo rodziny. Z przeprowadzonych w 2020 roku na terenie szkół gminnych badań wynika, że spośród uczniów, którzy próbowali już alkoholu, aż 10% uczniów klas 4-6 i 17% uczniów klas 7-8 szkoły podstawowej spróbowało alkoholu w obecności członków rodziny. 14% uczniów klas 7-8 deklarowało, że pierwszy raz piło alkohol w towarzystwie znajomych. W przeprowadzonych w 2018 roku badaniach¹²⁾ było to odpowiednio 10% w obecności rodziny i 3% w towarzystwie znajomych. Powyższe wyniki, potwierdzają, że dla młodzieży najważniejszą społeczną grupą odniesienia są rówieśnicy, a utrzymanie pozycji w grupie jedną z najsilniejszych motywacji sięgania po alkohol. Czynnikiem chroniącym przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i niepożądanych u dzieci i młodzieży są niewątpliwie dobre relacje z osobami dorosłymi, które stanowią dla nich mogą oparcie i źródło wiedzy.

Najbardziej rozpowszechnionym wśród młodzieży napojem alkoholowym jest piwo, na kolejnych miejscach plasuje się wódka i drinki. W tym rankingu od lat nie notuje się zmian. Goślińscy uczniowie również wskazali, że jeśli spożywają alkohol, to najczęściej jest to piwo. Odpowiednio 2% uczniów klas 4-6 i 4% uczniów klas 7-8 szkół podstawowych. Trzeba zawsze mieć na uwadze, że spożywanie, nawet tylko okolicznościowe, alkoholu przez młodzież sprzyja podejmowaniu przez nich innych czynności ryzykownych. Często pociąga za sobą problemy w szkole wynikające z upośledzenia czynności poznawczych, trudnościami w koncentracji uwagi i zapamiętywania.

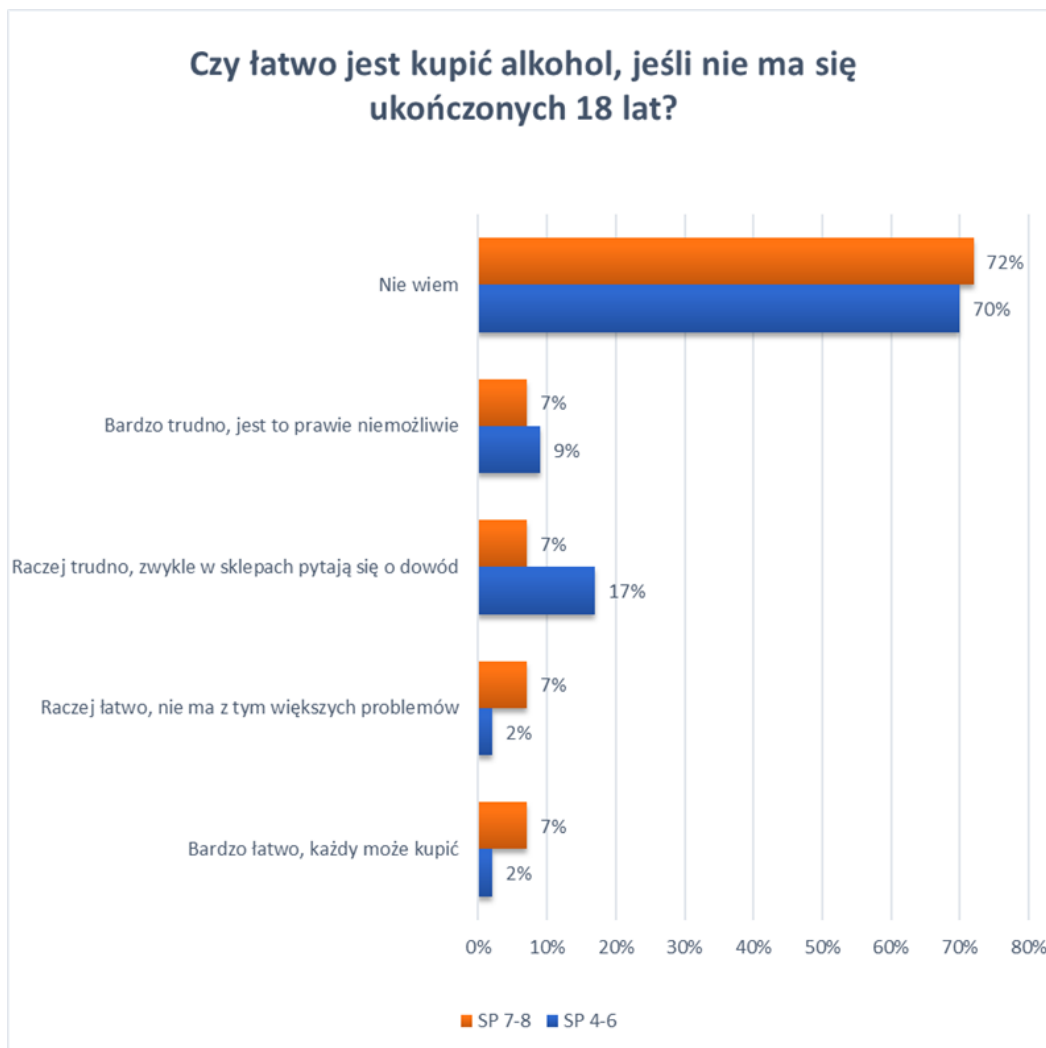
W ramach wspomnianych wyżej badań pytano również uczniów o dostępność alkoholu dla nich. 70% uczniów klas 4-6 oraz 72% uczniów klas 7-8 nie wie, czy da się kupić alkohol, gdy nie ma się ukończonych 18 lat. Może to sugerować, że ta część uczniów nigdy nie podejmowała próby nabycia alkoholu. Z kolei łącznie 14% najstarszych uczniów wskazuje, że jest przeciwnie, co oznacza, że mogą oni lub ich rówieśnicy być klientami w punktach sprzedaży alkoholu¹³⁾. Dla porównania w przeprowadzonych w 2018 roku badaniach, 63% uczniów szkół podstawowych deklarowało, że nie wie czy łatwo jest kupić alkohol a 4% stwierdziło, że bardzo łatwo i nie stanowi to dla nich problemu. Wykres 3 przedstawia informacje na temat dostępności alkoholu dla dzieci i młodzieży, w ich własnej ocenie.

Wykres 3.: Czy łatwo jest kupić alkohol, jeśli nie ma się ukończonych 18 lat.

---

¹²⁾ Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych - Murowana Goślina 2018.

¹³⁾ Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych - Murowana Goślina 2020 r., s. 54.

Źródło: Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych - Murowana Goślina 2020., str. 54.

53% sprzedawców napojów alkoholowych z gminy Murowana Goślina deklaruje, że nigdy nie sprzedało alkoholu osobie, która budziła wątpliwości, co do pełnoletności, natomiast 42% nie jest tego pewna (badania przeprowadzone na potrzeby Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych – Murowana Goślina 2020 r., w 19 punktach sprzedaży napojów alkoholowych). Wykres 4 przedstawia informacje pozyskane w lokalnych punktach sprzedaży napojów alkoholowych.

Wykres 4.: Sprzedaż alkoholu nieletnim.

Źródło: Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych - Murowana Goślina 2020., str. 43.

Jednocześnie 32% spośród Goślińskich sprzedawców deklaruje, że w razie wątpliwości co do wieku klienta, prosi o okazanie dowodu osobistego. 58 % spośród badanych sprzedawców potwierdziło, że przynajmniej kilka razy w roku w ich punkcie sprzedaży pojawiają się osoby nieletnie, które próbują kupić alkohol. 21% sprzedawców stwierdziło, że takie sytuacje nie mają miejsca.

Biorąc pod uwagę powyższe nasuwa się wniosek, że istnieje duża potrzeba realizacji programów profilaktycznych na terenie szkół, zmierzających do podwyższenia wieku inicjacji alkoholowej a adresatami działań profilaktycznych winna być nie tylko grupa podwyższonego ryzyka ale także te osoby, które nie podejmują zachowań ryzykownych, po to, by promując wśród nich zdrowy styl życia i opóźnienie wieku inicjacji, zmniejszyć zasięg zachowań ryzykownych.

III. DIAGNOZA ROZMIARÓW PROBLEMÓW NARKOTYKOWYCH

Wszelkie badania wskazują, że używanie narkotyków jest o wiele mniej rozpowszechnione w społeczeństwie niż picie alkoholu. Wyniki badań przeprowadzonych na przełomie lat 2018/2019 dotyczące skali używania substancji psychoaktywnych w populacji generalnej pokazują, że odsetek osób, które miały kontakt z narkotykami w ciągu ostatniego roku w Polsce jest kilkunastokrotnie niższy od odsetka osób mających kontakt z alkoholem¹⁴⁾.

W Polsce nie odnotowujemy dużej liczby zgonów spowodowanych bezpośrednio przedawkowaniem narkotyków. Według ostatnich danych Głównego Urzędu Statystycznego z 2018 roku w Polsce zarejestrowano 199 zgonów, a w 2017 roku - 202 zgony, których przyczyną były narkotyki. Dane z 2018 roku pokazują, że ofiarami śmiertelnych przedawkowań w naszym kraju są przede wszystkim mężczyźni (69% przypadków), (dane GUS).

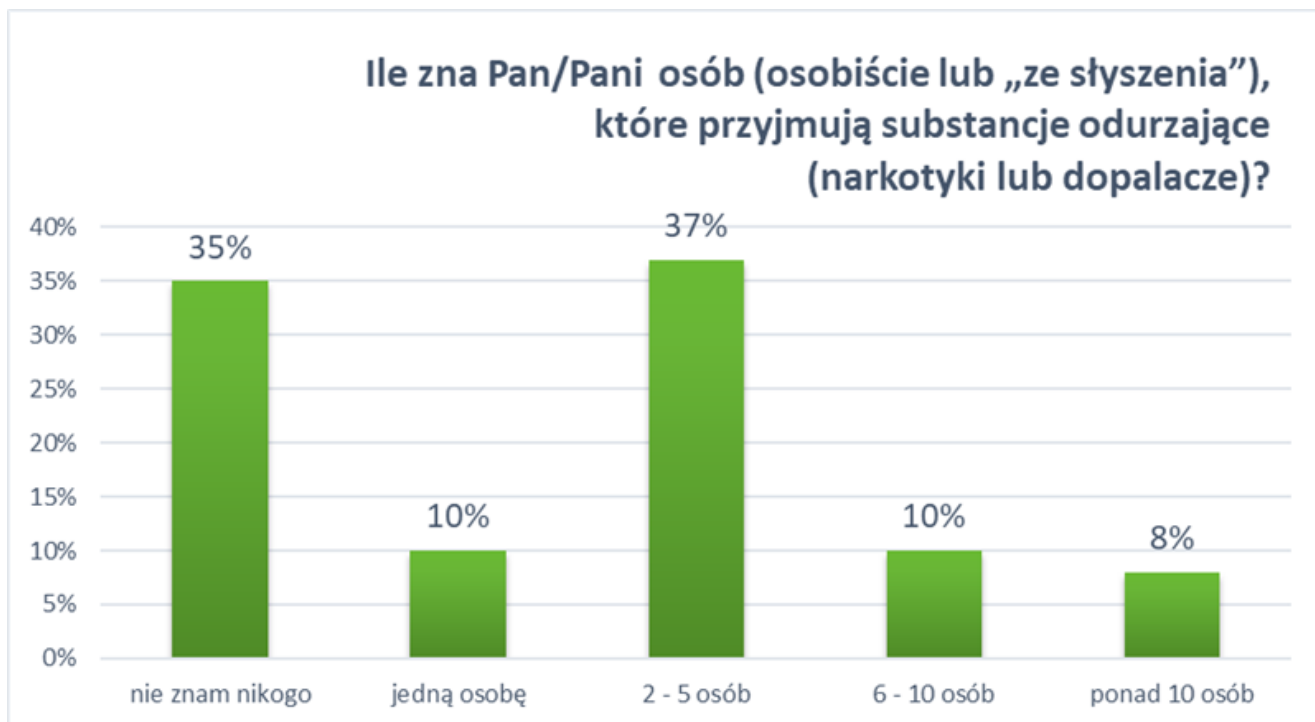
Dla określenia postaw mieszkańców gminy wobec potencjalnych problemów społecznych związanych z używaniem wybranych substancji psychoaktywnych oraz przemocą w rodzinie w gminie Murowana Goślina w okresie od kwietnia do czerwca 2020 roku na zlecenie Ośrodka Pomocy Społecznej, Małopolskie Centrum Profilaktyki przeprowadziło badania ankietowe w wyniku, których powstał dokument Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych - Gmina Murowana Goślina 2020.

Z badań wynika, że 65% respondentów zna co najmniej jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne: narkotyki lub dopalacze, 35% badanych twierdzi, że nie ma w swoim otoczeniu osób przyjmujących substancje odurzające.

Wykres 5.: Znajomość osób przyjmujących substancje psychoaktywne.

---

¹⁴⁾ Raport o stanie narkomanii w Polsce 2020, W-wa, KBds.PN, s. 7.

Źródło: Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych - Murowana Goślina 2020., str. 24.

Wśród najczęściej stosowanych w środowisku lokalnym substancji znalazły się marihuana i haszysz oraz dopalacze. 94% badanych twierdzi, że w ich otoczeniu nie ma osób przyjmujących substancje odurzające, a 2% nie wie jakie substancje przyjmują osoby zażywające środki psychoaktywne. 85 % z badanych respondentów nie wie, gdzie można nabyć substancje psychoaktywne.

Wykres 6.: Znajomość miejsc, w których można nabyć narkotyki lub dopalacze.

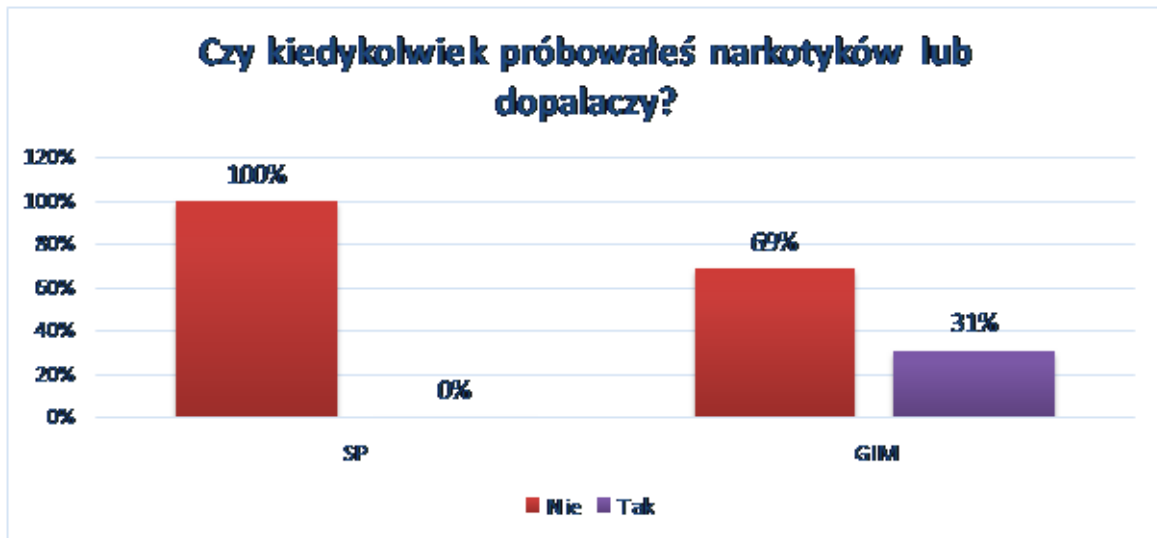
Źródło: Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych - Murowana Goślina 2020., str. 24.

W okresie od maja do czerwca 2018 roku Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych w Warszawie przeprowadziło badania ankietowe w wyniku, których powstał dokument Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych - Murowana Goślina 2018. Badania w lokalnych szkołach przeprowadzono przy użyciu narzędzia internetowego CORIGO. Jest to program pozytywnie zaopiniowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, który pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Łącznie badaniu poddano 249 uczniów.

W przeprowadzonej ankiecie pytano uczniów czy kiedykolwiek mieli kontakt z substancjami psychoaktywnymi. Uczniowie szkół podstawowych nie deklarowali kontaktu z narkotykami i dopalaczami w przeciwieństwie do uczniów gimnazjum.

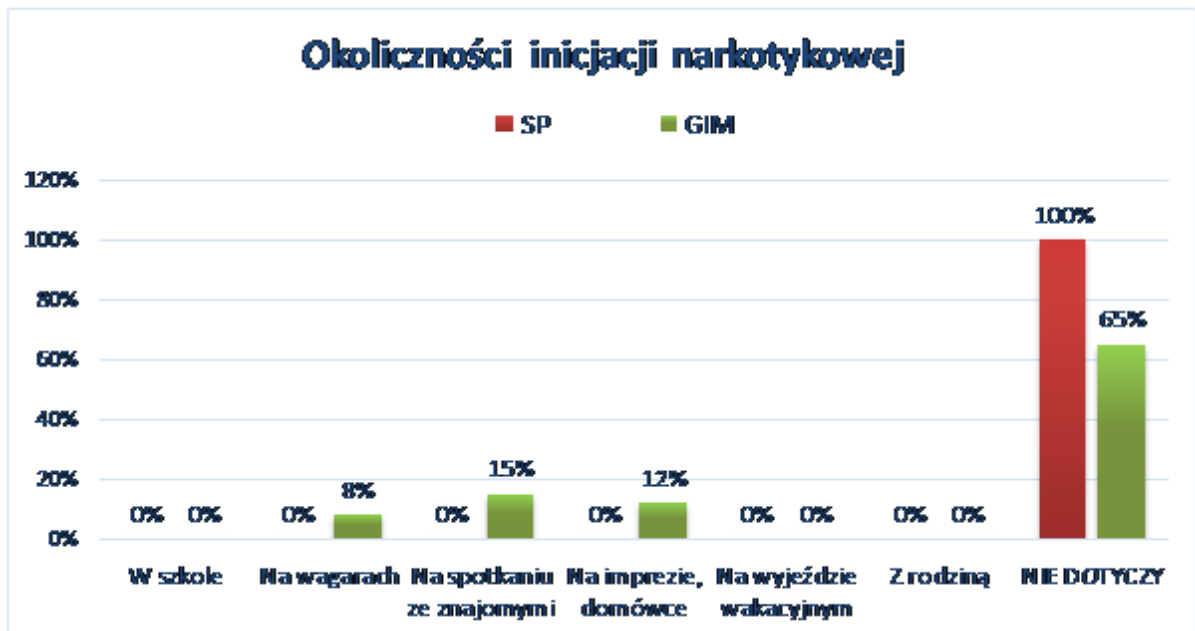
Wykres 7.: Czy kiedykolwiek próbowałeś narkotyków lub dopalaczy.

Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone przez Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych w Warszawie - Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych Murowana Goślina 2018 r.

Gimnazjaliści wskazali, że swój pierwszy kontakt z substancjami psychoaktywnymi mieli głównie w czasie wolnym, w trakcie spotkania ze znajomymi.

Wykres 8.: Okoliczności inicjacji narkotykowej.

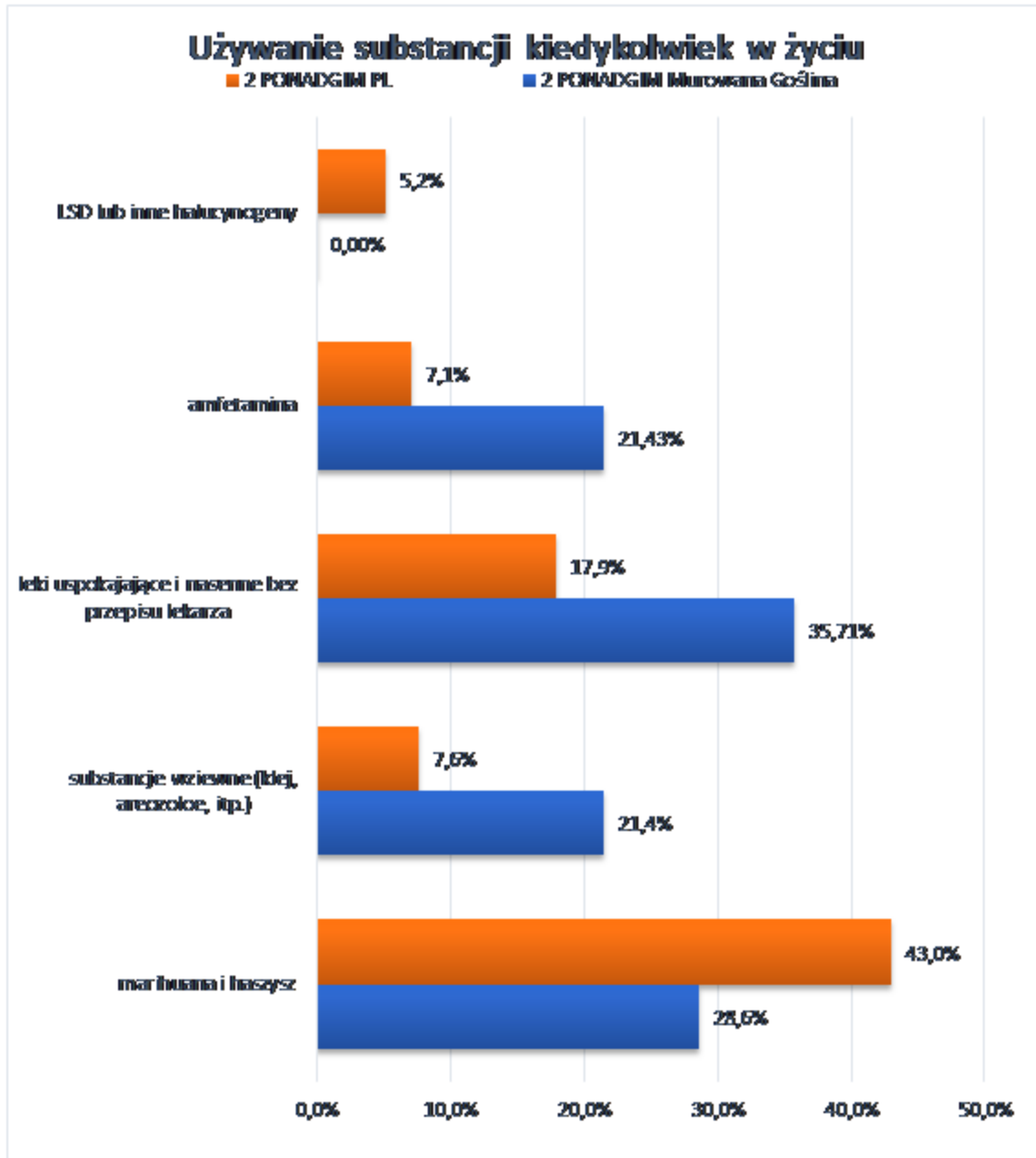

Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone przez Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych w Warszawie - Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych - Murowana Goślina 2018 r. s. 57.

W trakcie przeprowadzonego analogicznie badania w 2013 roku, najbardziej sprzyjającymi okolicznościami inicjacji narkotykowej wskazywanymi przez uczniów były wakacje (56%). Rzadziej uczniowie wymieniali dyskotekę (19%), szkołę (5%) i wagar (21%). Połowa uczniów (49%) deklarujących używanie narkotyków wskazywała, że sięgają po nie jedynie okazjonalnie.

Jednak nie częściej niż raz w tygodniu kontakt z narkotykami wskazało 24% biorących w badaniu uczniów. Najpopularniejszym narkotykiem wśród młodzieży zarówno w badaniach przeprowadzonych w 2013 i 2018 roku była marihuana¹⁵⁾.

Wykres 9.: Używanie przykładowych substancji psychoaktywnych kiedykolwiek w życiu.

Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone przez Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych w Warszawie - Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych Murowana Goślina 2018 r., s. 91.

Uczniowie szkół w gminie zdają się mieć świadomość, iż narkotyki nie są dobrym sposobem na rozwiązywanie ich problemów. Zdecydowana większość z nich (71%) stwierdza, że narkotyki nie pomagają w sytuacjach kryzysowych. Duży odsetek uczniów nie posiada wiedzy na ten temat (23%). Niemniej jednak 1% młodych ludzi skłonna jest traktować narkotyki jako antidotum na swoje problemy.

44% badanych uczniów wie ogólnie, jakie są skutki ich zażywania, 30% jest w stanie wskazać ich wpływ na poszczególne funkcje organizmu, a 26% tych konsekwencji nie zna.

¹⁵⁾ Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych Murowana Goślina 2013 r., s.45.

Podobny procent uczniów (23%) nie zna także prawnych konsekwencji posiadania narkotyków. Kary te zna 50 % badanych uczniów a 27% potrafi powiedzieć dokładnie jakie grożą sankcje¹⁶⁾.

W okresie realizacji poprzedniego Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2019 Ośrodek Pomocy Społecznej obejmował pomocą 6 rodzin, w których występowały problemy związane z zażywaniem narkotyków. Wszystkie rodziny korzystały z pracy socjalnej i pomocy finansowej, której udzielono łącznie na kwotę 26 190,00 zł. Pomoc finansowa obejmowała głównie pokrycie kosztów pobytu w placówkach całodobowych oraz zasiłki celowe, w tym na zakup żywności.

Z informacji uzyskanych ze szkół gminnych wynika, że nauczyciele nie zauważyli żadnych sytuacji związanych z zażywaniem dopalaczy i narkotyków wśród uczniów szkół podstawowych. Podczas rozmów z uczniami, rodzicami, pracownicy szkół nie spotkali się z sygnałami mogącymi świadczyć o zażywaniu wymienionych substancji.

Jedynie na terenie budynku szkoły Zespołu Szkół im. Gen. Dezyderego Chłapowskiego w Murowanej Goślinie w 2021 roku doszło do incydentów związanych z narkotykami i dopalaczami. W jednym przypadku uczeń zażył środek psychoaktywny w szkolnej toalecie. Po zażyciu środka osłabł i karetką został przewieziony na hospitalizację. O sytuacji została powiadomiona Policja a Rada Pedagogiczna wszczęła procedurę skreślenia chłopca z listy uczniów. Jednak sami rodzice wypisali ucznia ze szkoły.

W drugim przypadku również w szkolnej toalecie uczeń zapalił papierosa elektronicznego najprawdopodobniej z dodatkiem haszyszu, którym mógł poczęstować 2- 3 kolegów. Uczniowie zaangażowani w sytuację oraz ich rodzice rozmawiali z dyrektorem.

W trzecim przypadku uczeń szkoły posiadał przy sobie marihuanę. Po zauważeniu tej sytuacji przez nauczyciela, chłopiec został odizolowany w sali. Był tam pod opieką wychowawcy, psychologa i osoby z kadry zarządzającej. Został wezwany rodzic i Policja. Funkcjonariusze potwierdzili substancję zakazaną. Uczeń pod opieką rodzica został przez Policjantów przetransportowany na komisariat. Po tej sytuacji uczeń otrzymał naganę dyrektora i zobowiązał się pisemnie do szeregu działań (kontrakt) m.in. cotygodniowa rozmowa z wychowawcą oraz udział w terapii psychologicznej. W klasie ucznia przeprowadzono lekcję wychowawczą nt. szkodliwości narkotyków.

Jednocześnie wszystkie szkoły przyznają, że w swoich programach profilaktyczno-wychowawczych uwzględniają profilaktykę zażywania dopalaczy i narkotyków. Ponadto, szkolne programy zawierają działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną oraz diagnozę w zakresie występujących w szkołach i placówkach systemu oświaty czynników chroniących.

Z danych Komisariatu Policji i Straży Miejskiej wynika, że 2020 roku ujawniono 1 przestępstwo dotyczące posiadania środków odurzających. W 2021 roku zatrzymano 3 osoby pod wpływem narkotyków i wykryto 4 przestępstwa dotyczące posiadania środków odurzających oraz jedno przestępstwo dotyczące uprawy (dane z Komisariatu Policji w/m).

IV. UZALEŻNIENIA BEHAVIORALNE

Uzależnienia nie stanowiące uzależnienia od substancji psychoaktywnych określane są mianem uzależnień "niechemicznych", behawioralnych lub czynnościowych. Uzależnienia behawioralne umożliwiają osiągnięcie przyjemności, ale przede wszystkim zredukowanie złego samopoczucia i nieprzyjemnego napięcia poprzez wykonywanie określonych czynności wielokrotnie, długotrwale i w sposób powtarzalny. Najbardziej rozpowszechnione uzależnienia czynnościowe dotyczą: internetu (siecihoizm) - wielogodzinne surfowanie po stronach internetowych, komputera i gier komputerowych - gry on-line lub stacjonarne, gier hazardowych, seksu (seksohoizm), telefonu (fonohoizm), zakupów, ćwiczeń fizycznych, jedzenia czy pracy.

Uzależnienie od wykonywania danej czynności pojawia się w momencie, gdy towarzyszy jej wewnętrzny przymus lub silne pragnienie jej rozpoczęcia i jak najdłuższego kontynuowania. Cechą charakterystyczną uzależnienia jest narastanie trudności w kontrolowaniu zachowań z nim związanych oraz zwiększenie tolerancji czyli wewnętrznej potrzeby coraz większej częstotliwości podejmowania czynności uzależniającej. W momencie, gdy czynność zostanie

¹⁶⁾ Diagnoza Lokalnych Problemów Społecznych Murowana Goślina 2013r., s.45.

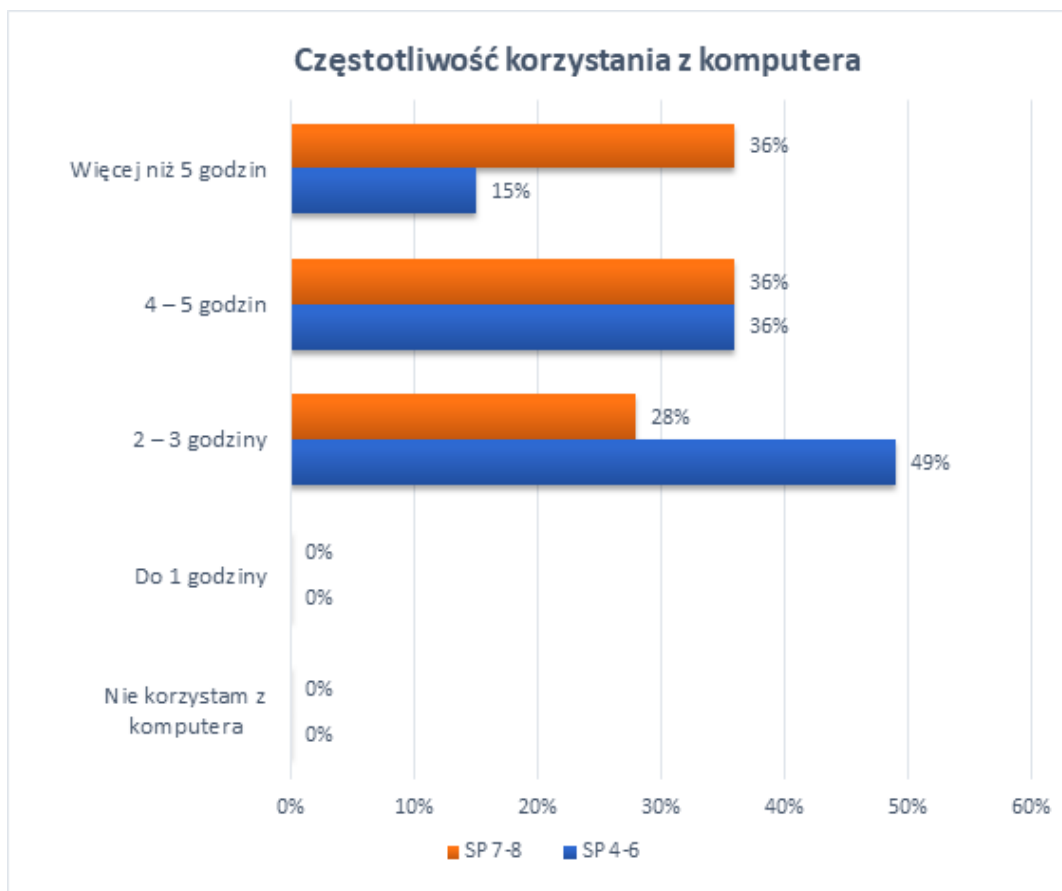
przerwana lub możliwość jej wykonywania zostanie ograniczona pojawiają się niepożądane objawy abstynencyjne. Do takich objawów należą zaburzenia fizjologiczne ze strony organizmu, np. nadmierna potliwość, drżenie rąk, bóle głowy czy bezsenność. Dołączyć się mogą także problemy natury psychologicznej, takie jak zachowania agresywne, rozdrażnienie, nasilony lęk, wstyd czy poczucie winy. Co ważne, osoba której dotyczy uzależnienie, powtarza dane zachowanie pomimo świadomości, że jest ono niezdrowe, a nawet niebezpieczne dla jej funkcjonowania w sferze zawodowej, rodzinnej czy psychiczno-społecznej. Przez wiele lat trwania w uzależnieniu odrzuca negatywne opinie otoczenia na temat negatywnych konsekwencji nałogu. Osoby uzależnione często nieświadomie kreują wiele różnych złudzeń na temat swojego życia oraz zachowania, powoduje to niestety zmniejszenie chęci do zmiany swoich szkodliwych nawyków (www.hellozdrowie.pl).

Jednym z najbardziej powszechnych uzależnień behawioralnych jest uzależnienie od Internetu.

Na ryzyko uzależnienia szczególnie narażone są dzieci i młodzież, dla których Internet jest nieodłącznym elementem ich codziennej aktywności, życia społecznego oraz rozrywki. Badania pokazują, że problem staje się coraz poważniejszy i wymaga szybkiej reakcji rodziców, opiekunów i pedagogów. W Polsce 23% badanych nastolatków (w wieku 11–16 lat) stwierdziło u siebie przynajmniej jeden z badanych symptomów nadużywania Internetu. Najczęściej występujący symptom to surfowanie po Internecie nawet wtedy, kiedy to specjalnie nie jest interesujące (38%) oraz zaniedbywanie rodziny, znajomych i nauki szkolnej (35%)¹⁷⁾.

Wraz z wiekiem wzrasta liczba godzin dziennie przeznaczonych na korzystanie z komputera. Większość uczniów spędza przed komputerem od dwóch do trzech godzin dziennie (SP 4-6 - 49%; SP 7-8 - 28%). Co niepokojące część uczniów spędza przed komputerem więcej niż 5 godzin dziennie (SP 4-6 –15 %; SP 7-8 - 36%). W praktyce może to oznaczać, że po przyjściu ze szkoły korzystanie z komputera jest dla nich jedyną formą spędzania czasu.

Wykres 10.: Częstotliwość korzystania z komputera.

Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych - Gmina Murowana Goślina 2020 s. 67.

¹⁷⁾ Kirwil. L., Polskie dzieci w internecie. Zagrożenia i bezpieczeństwo - część 2. Częściowy raport z badań EU Kids Online II, SWPS, Warszawa 2011.

Jednym z najbardziej rozwijających się w ostatnim czasie uzależnień jest kompulsywne kupowanie. Symptom kompulsywnego kupowania w 2019 roku wykazywało 3,7% populacji Polaków w wieku powyżej 15 roku życia czyli ponad milion osób. Zjawisko kompulsywnego kupowania różnicuje przede wszystkim wiek - dotyczy ono w głównej mierze ludzi młodych a najliczniejszą grupę stanowią kobiety w wieku 25 -34.

Nowym elementem Gminnego Programu stają się zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. Nowelizacją ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nadane zostało nowe brzmienie art. 4¹ ust. 1. pkt. 3. Zgodnie z aktualnym zapisem do zadań własnych gminy należy prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

III. PROGRAM

Cele i zadania przewidziane do realizacji w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 - 2025 stanowią część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Murowana Goślina i zostały opracowane zgodnie z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021, poz.1119 ze zm.).

III. I. ADRESACI PROGRAMU

1. Rodziny zagrożone problemem uzależnienia i te, w których występuje problem uzależnienia.
2. Osoby pijące szkodliwie, w tym uzależnieni od alkoholu.
3. Osoby zażywające dopalacze i narkotyki, w tym uzależnieni.
4. Osoby zagrożone uzależnieniami behawioralnymi.
5. Mieszkańcy gminy, w tym szczególnie młodzież szkolna.

III. II. CELE OGÓLNE PROGRAMU

1. Ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych oraz narkotyków poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Murowanej Gośliny.

2. Zapewnienie ciągłości działań o charakterze terapeutycznym, edukacyjnym i doradczym dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz ich rodzin.

3. Zmniejszenie rozmiarów aktualnie istniejących problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz zapobieganie powstawaniu nowych.

4. Prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych w środowisku lokalnym dotyczących uzależnień od alkoholu, narkotyków i uzależnień behawioralnych oraz przeciwdziałanie przemocy z nimi związanej.

III. III. ZADANIA DO REALIZACJI

ZWIĘKSZANIE DOSTĘPNOŚCI POMOCY TERAPEUTYCZNEJ I REHABILITACYJNEJ DLA OSÓB UZALEŻNIONYCH OD ALKOHOLU

1. Kontynuacja działań Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla Uzależnionych i ich Rodzin oraz Ofiar i Sprawców Przemocy, do którego podstawowych zadań należy:

- nawiązywanie pierwszego kontaktu z osobami i rodzinami z problemem uzależnień oraz przemocy domowej,
- motywowanie zarówno osób uzależnionych od alkoholu, jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnień,
- kierowanie do leczenia specjalistycznego oraz do korzystania z pomocy grup samopomocowych,

- doradztwo i konsultacje specjalistów (m.in. psycholog, prawnik, terapeuta) w sprawie uzależnień i przemocy w rodzinie,
- udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym poprzez prowadzenie rozmów podtrzymujących,
- prowadzenie grupy wsparcia dla uzależnionych oraz grupy wsparcia dla współuzależnionych,
- gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy włączonych w systemową pomoc rodzinom,
- rozpoznawanie zjawiska przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwości uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy,
- inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej,
- udostępnianie materiałów o charakterze informacyjno-edukacyjnym,
- telefon dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz ofiar i sprawców przemocy.

Zakres finansowania działalności PIK obejmuje m.in:

- ponoszenie kosztów najmu pomieszczeń PIK,
- wynagrodzenie osób pełniących dyżury,
- zakup materiałów informacyjnych i edukacyjnych, książek oraz specjalistycznej prasy,
- zakup artykułów papierniczo-biurowych do prowadzenia zajęć oraz dokumentowania pracy PIK,
- zakup materiałów, przeprowadzanie remontów i bieżących napraw oraz systematyczne wyposażanie Punktu w sprzęt, umożliwiającą poprawę jakości świadczonych usług,
- finansowanie udziału w warsztatach, szkoleniach i kursach osób wykonujących zadania w PIK,
- w miarę potrzeb zakup środków ochrony osobistej zabezpieczających przed wirusem Sars-CoV- 2 osób obsługujących Punkt jak i korzystających z jego usług.

2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- motywowanie osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia leczenia,
- kierowanie osób uzależnionych od alkoholu na badanie przez biegłych sądowych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu oraz wskazania rodzaju zakładu leczniczego,
- występowanie do sądu z wnioskiem o wszczęcie procedury zobowiązania do leczenia osób uzależnionych od alkoholu,
- monitorowanie sytuacji osoby zobowiązanej do leczenia.

Zakres finansowania obejmuje m.in.:

- koszty opinii biegłych,
- opłaty sądowe, w tym, związane ze składaniem wniosku o wszczęcie procedury zobowiązania do leczenia i wydanie odpisu postanowienia,
- opłaty pocztowe,
- wynagrodzenie członków GKRPA.

3. Inne działania:

- kierowanie niezatrudnionych osób uzależnionych i członków ich rodzin do lokalnego Klubu Pracy celem reintegracji zawodowej umożliwiającej powrót na rynek pracy (oferty pracy, szkolenia, doradztwo zawodowe).

UDZIELANIE RODZINOM, W KTÓRYCH WYSTĘPUJĄ PROBLEMY ALKOHOLOWE, POMOCY PSYCHOSPOŁECZNEJ I PRAWNEJ, A W SZCZEGÓLNOŚCI OCHRONY PRZED PRZEMOCĄ W RODZINIE

1. Poradnictwo psychologiczne i prawne w Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym dla Uzależnionych i ich Rodzin oraz Ofiar i Sprawców Przemocy.

2. Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026.

PROWADZENIE PROFILAKTYCZNEJ DZIAŁALNOŚCI INFORMACYJNEJ I EDUKACYJNEJ ORAZ DZIAŁALNOŚCI SZKOLENIOWEJ W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH, PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII ORAZ UZALEŻNIENIOM BEHAWIORALNYM, W SZCZEGÓLNOŚCI DLA DZIECI I MŁODZIEŻY, W TYM PROWADZENIE POZALEKCYJNYCH ZAJĘĆ SPORTOWYCH, A TAKŻE DZIAŁAŃ NA RZECZ DOŻYWIANIA DZIECI UCZESTNICZĄCYCH W POZALEKCYJNYCH PROGRAMACH OPIEKUŃCZYCH I SOCJOTERAPEUTYCZNYCH

1. Zajęcia o charakterze opiekuńczo-wychowawczym:

·prowadzenie zajęć opiekuńczo-wychowawczych o charakterze profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy dla dzieci,

·organizacja wigilii dla dzieci,

·organizacja festynów, imprez sportowych i innych imprez o charakterze profilaktycznym,

·organizacja kampanii i programów profilaktycznych,

·organizacja wyjazdów, w tym wakacyjnych oraz innych zajęć profilaktycznych, pozalekcyjnych i sportowych.

Zakres finansowania obejmuje m.in.:

·wynagrodzenie dla wychowawców i opiekunów zajęć,

·dożywianie uczestników zajęć,

·zakup materiałów papierniczych, biurowych, dydaktycznych i innych niezbędnych do prowadzenia zajęć,

·finansowanie wypoczynku letniego i zimowego,

·finansowanie wyjazdów,

·zakup paczek gwiazdkowych i pokrycie kosztów wigilii,

·zakup materiałów edukacyjnych, dydaktycznych oraz sprzętu umożliwiającego poprawę jakości realizowanych zajęć,

·w miarę potrzeb zakup środków ochrony osobistej zabezpieczających przed wirusem SARS-CoV-2 dla osób prowadzących zajęcia jak i uczestników zajęć.

2. Wspieranie aktywnych form spędzania czasu wolnego promujących zdrowy styl życia:

·organizacja wyjazdów o charakterze profilaktycznym, edukacyjnym i terapeutycznym,

·wspieranie organizacji wypoczynku letniego i zimowego,

·współpraca z klubami sportowymi i uczniowskimi klubami sportowymi,

·wspieranie zajęć sportowych i innych promujących zdrowy styl życia, w tym tych organizowanych przez szkoły,

·organizacja Dnia Dziecka,

·realizacja innych działań o charakterze sportowo-rekreacyjnym w ramach zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży.

Zakres finansowania obejmuje m.in.:

·dofinansowanie organizacji zajęć sportowych,

·finansowanie wyjazdów, w tym wypoczynku letniego i zimowego,

·zakup artykułów, materiałów i usług na obchody Dnia Dziecka,

·finansowanie działań promujących aktywny sposób spędzania czasu wolnego.

3. Realizacja programów profilaktyki uzależnień:

·realizacja szkolnych i środowiskowych programów profilaktyki uzależnień, w tym behawioralnych oraz przeciwdziałania przemocy,

·organizacja własnych kampanii z zakresu profilaktyki uzależnień, w tym behawioralnych i przeciwdziałania przemocy.

Zakres finansowania obejmuje m.in.:

·zakup materiałów profilaktycznych, w tym plakatów i ulotek niezbędnych do realizacji programów i kampanii profilaktycznych,

·zakup szkolnych i środowiskowych programów profilaktycznych w tym przedstawień i pogadanek.

4. Prowadzenie powszechnej edukacji profilaktycznej w zakresie szkodliwości alkoholu i innych substancji uzależniających oraz uzależnień behawioralnych, w tym promującej zdrowy styl życia:

·udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych,

·organizowanie koncertów, spektakli, warsztatów, pogadanek, prelekcji o tematyce dotyczącej szkodliwości alkoholu, narkotyków i przeciwdziałania przemocy,

·zakup nagród oraz dofinansowanie zakupu materiałów umożliwiających przeprowadzanie imprez z elementami profilaktyki,

·organizacja kampanii mającej na celu powstrzymanie sprzedaży alkoholu nieletnim,

·podnoszenie kwalifikacji członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

·szkolenia dla osób stykających się na co dzień z osobami uzależnionymi oraz realizatorów programów i zajęć profilaktycznych.

Zakres finansowania obejmuje m.in.:

·wykonanie i zakup materiałów profilaktycznych - prasa, książki, broszury, plakaty oraz inne materiały informacyjne, edukacyjne i promocyjne,

·finansowanie szkoleń, kursów oraz innych form podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

5. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym:

·udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych,

·organizowanie koncertów, spektakli, warsztatów, pogadanek, prelekcji o tematyce dotyczącej szkodliwości uzależnień behawioralnych,

·zakup nagród oraz dofinansowanie zakupu materiałów umożliwiających przeprowadzanie imprez z elementami profilaktyki,

·zakup materiałów profilaktycznych i edukacyjnych,

·szkolenia z zakresu uzależnień behawioralnych,

·wykonanie i zakup materiałów profilaktycznych - prasa, książki, broszury, plakaty oraz inne materiały informacyjne, edukacyjne i promocyjne,

·finansowanie szkoleń, kursów oraz innych form podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

WSPOMAGANIE DZIAŁANOŚCI INSTYTUCJI, STOWARZYSZEŃ I OSÓB FIZYCZNYCH, SŁUŻĄCEJ ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Wspieranie działalności Grup Wsparcia dla Uzależnionych i Współuzależnionych oraz Grup AA w Murowanej Goślinie i Białężynie.

Zakres finansowania obejmuje m.in.:

·opłaty za najem pomieszczeń Grupy AA w Białężynie,

- zakup opału dla Grupy AA w Białężynie,
- dofinansowanie wyjazdów na spotkania grup trzeźwościowych i ich rodzin,
- dofinansowanie imprez integracyjnych grup trzeźwościowych i członków ich rodzin z Murowanej Gośliny i ościennych gmin,
- przeprowadzanie remontów i bieżących napraw oraz systematyczne wyposażanie w materiały edukacyjne oraz sprzęt umożliwiający poprawę jakości świadczonych usług.

2. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej propagowaniu trzeźwości oraz rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

3. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych poprzez udzielanie dotacji na realizację zadań publicznych z zakresu profilaktyki alkoholowej w drodze otwartych konkursów ofert (realizacja w miarę potrzeb).

4. Promowanie ciekawych projektów, przedsięwzięć i inicjatyw społecznych w zakresie profilaktyki uzależnień oraz promowania zdrowego stylu życia (finansowanie w miarę potrzeb).

Współpraca z :

- Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia,
- Fundacją Rozwoju Profilaktyki Edukacji i Terapii Problemów Alkoholowych ETOH w Poznaniu,
- organizacjami pozarządowymi i innymi jednostkami pożytku publicznego w celu realizacji zadań zawartych w Programie.

PODEJMOWANIE INTERWENCJI W ZWIĄZKU Z NARUSZENIEM PRZEPISÓW OKREŚLONYCH W ART. 13¹ I ART. 15 USTAWY O WYCHOWANIU W TRZEŻWOŚCI

1. Kontrola zasad sprzedaży napojów alkoholowych w punktach prowadzących sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych prowadzona jest przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na podstawie upoważnień wydanych przez Burmistrza Miasta i Gminy Murowana Goślina. W czynnościach kontrolnych mogą brać udział inne upoważnione przez Burmistrza Miasta i Gminy Murowana Goślina osoby.

2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wydaje opinie, o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Miejskiej, wniosku o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

3. Szkolenie sprzedawców napojów alkoholowych – rozpowszechnianie ulotek i materiałów edukacyjnych.

GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powoływani są przez Burmistrza Miasta i Gminy Murowana Goślina zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021, poz.1119 ze zm). W skład Komisji wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Szkolenia finansowane są z opłat z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Do zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy:

1. Inicjowanie działań dotyczących realizacji Programu.
2. Współpraca z podmiotami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
3. Prowadzenie działalności informacyjnej, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
4. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu w stosunku do osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, w tym:
  - motywowanie osób do podjęcia leczenia odwykowego,

- udzielanie informacji o sposobach i miejscach uzyskania pomocy w rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- kierowanie osób zgłoszonych do Komisji na specjalistyczne badania diagnostyczne (diagnoza choroby alkoholowej),
- kierowanie do sądu wniosków w sprawie orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
- udział w postępowaniu sądowym.

5. Wydawanie opinii o zgodności z uchwałami Rady Miejskiej w Murowanej Goślinie lokalizacji punktów sprzedaży alkoholu, zgodnie z art. 18 ust. 3a ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

6. Prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń zgodnie z przepisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

7. Udział w pracach zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych w związku z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Za udział w posiedzeniach Komisji oraz wykonywanie innych czynności związanych z pracami Komisji jej członkowie otrzymują stałe miesięczne wynagrodzenie w wysokości 650,00 zł brutto. Umniejsza się wysokość wynagrodzenia za nieobecność na posiedzeniach Komisji proporcjonalnie do ilości posiedzeń w miesiącu. Wynagrodzenie wypłacane jest zgodnie z listą obecności, potwierdzającą udział w posiedzeniach.

REALIZACJA LOKALNEJ MIĘDZYSEKTOROWEJ POLITYKI PRZECIWDZIAŁANIA NEGATYWNYM SKUTKOM SPOŻYWANIA ALKOHOLU

Opłaty pochodzące z opłat za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml przeznaczone będą na realizację zadań o których mowa w art. 4¹ ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz na realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

W ramach zadania planowana jest pomoc finansowa w formie dotacji celowej dla Powiatu Poznańskiego na zadanie z zakresu ochrony zdrowia polegająca na pokryciu części kosztów tzw. "gotowości izby wytrzeźwień" do przyjmowania i pobytu osób nietrzeźwych z terenu Gminy Murowana Goślina. W ramach porozumienia Izba wytrzeźwień będzie prowadziła, w stosunku do osób z terenu Gminy Murowana Goślina, profilaktyczną działalność informacyjną.

Ponadto planowane jest przekazywanie dotacji celowych dla organizacji prowadzących działalność pożytku publicznego na realizację zadań publicznych z zakresu profilaktyki alkoholowej.

MONITOROWANIE PROGRAMU I WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW

Monitorowanie realizacji Programu będzie się odbywało poprzez systematyczne zbieranie i analizę danych w celu określenia efektywności poszczególnych działań, szczególnie po ich zakończeniu. Zebrane dane będą wskazówkami do podejmowania decyzji dotyczących wprowadzania nowych działań i rozszerzania bądź ograniczania już realizowanych. Monitorowanie zjawisk związanych z uzależnieniami realizowane jest również poprzez cykliczne przeprowadzanie badań społecznych na terenie Gminy, w tym wśród uczniów, dorosłych mieszkańców oraz sprzedawców napojów alkoholowych.

Wskaźniki realizacji celów:

- liczba osób uzależnionych i pijących szkodliwie, członków ich rodzin oraz ofiar i sprawców przemocy korzystających ze wsparcia PIK,
- liczba uczestników Grupy Wsparcia dla Uzależnionych,
- liczba uczestników Grupy Wsparcia dla Współuzależnionych,
- liczba osób, wobec których prowadzono postępowanie o zobowiązanie do leczenia uzależnienia,

·liczba osób skierowanych na badanie do biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia,

·liczba osób uzależnionych i członków ich rodzin, z którymi przeprowadziła rozmowy GKRPA,

·liczba rodzin z problemem uzależnienia i przemocy w rodzinie objętych pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej,

·liczba uczestników zajęć opiekuńczo-wychowawczych o charakterze profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy,

·liczba dzieci, młodzieży, nauczycieli i rodziców objętych szkolnymi programami profilaktycznymi,

·liczba dzieci i młodzieży oraz dorosłych objętych pozaszkolnymi programami profilaktycznymi,

·liczba osób przeszkolonych w zakresie zapobiegania uzależnieniom,

·liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami w ramach zagospodarowania czasu wolnego w okresie ferii i wakacji,

·ilość wydanych zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych,

·liczba interwencji domowych przeprowadzonych przez Policję i Straż Miejską, w tym z użyciem procedury „Niebieskiej Karty”,

·liczba interwencji Policji i Straży Miejskiej w związku z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,

·liczba osób będących pod wpływem alkoholu odwiezionych przez Policję do izby wytrzeźwień lub do domu,

·liczba przestępstw i wykroczeń popełnionych pod wpływem lub w związku z alkoholem.

REALIZATORZY PROGRAMU

1. Ośrodek Pomocy Społecznej,
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
3. Punkt Informacyjno – Konsultacyjny dla Uzależnionych i ich Rodzin oraz Ofiar i Sprawców Przemocy,
4. Policja i Straż Miejska,
5. Gminne placówki oświatowe,
6. Inne instytucje, organizacje, stowarzyszenia i osoby fizyczne realizujące cele i zadania zawarte w Programie.

Zadanie koordynacji Gminnego Programu Profilaktyki powierza się zastępcy kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej, który sprawuje nadzór nad formalną i merytoryczną zgodnością działań z zadaniami ujętymi w uchwalonym Programie.

ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 - 2025 są wpływy z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz wpływy z dodatkowych opłat pochodzących z opłat za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml - tzw. "małpki".

UZASADNIENIE
DO UCHWAŁY NR XLIII/452/2022
RADY MIEJSKIEJ W MUROWANEJ GOŚLINIE
z dnia 22 marca 2022 r.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.), do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Zadania te obejmują w szczególności:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Realizacja powyższych zadań w myśl art. 4¹ ust. 2 wymienionej ustawy prowadzona jest w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, uchwalanego przez Radę Gminy.

W związku z nowelizacją ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wprowadzającą obowiązek stworzenia gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, zaistniała konieczność scalenia dwóch programów - Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przyjętego Uchwałą Rady Miejskiej Nr XL/422/2021 z 14 grudnia 2021 roku oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Murowanej Goślinie na lata 2020-2025 przyjętego Uchwałą Rady Miejskiej XIII/138/2019 z 29 października 2019 roku.